Teede- ja Sideministeerium

Pr Kaire Karniol
Riigikontroll
Narva mnt 11a
15013 TALLINN

Teie 12.07.2002 nr 2-7.1-FA/02/325-4
Meie 26.07.2002 nr 1-11-1-1/02/132

Kontrolliaruande eelnõu

Austatud proua Karniol

Täname Riigikontrolli finantsauditi osakonda Maanteeameti 2001.a. raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande auditeerimise ning tehtud märkuste ja ettepanekute eest.

1. Nõustume Riigikontrolli poolt aruande eelnõu punktis 2.3. tehtud ettepanekutega.
2. Muude tähelepanekute osas, võttes arvesse Maanteeameti poolseid selgitusi, leiame, et otseselt riigihangete seadust rikutud ei ole, kuna riigihangete seadus ei määratle konkreetselt riigihanke objekti ja jätab sellega võimaluse erinevateks tõlgendusteks. Nõustume eelnõu punktis 3.2.1. toodud ettepanekuga.

Ministeerium pöörab edaspidi finantsauditite läbiviimisel enam tähelepanu tekkepõhisuse printsiibi järgimisele raamatupidamise aruandluses.

Lugupidamisega

Harri Õunapuu
Rahandusminister
teede- ja sideministri ülesannetes

Margus Leivo
Kantsler

Kaja Rannas
6 397 656

0000330

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 29.07.02 Reg nr 2-7.1-FA/02/325-8

Viru 9
15081 TALLINN

Reg kood 70000266

Telefon (2) 639 7612
Faks (2) 639 7606
E-post tsm@tsm.ee

Eesti Ühispank
A/a 10002033015005

RAHANDUSMINISTEERIUM

Hr Juhan Parts
Riigikontroll

Teie 12.07.2002 nr 2-7.1-FA/02/325-5

Meie 19 .07.2002 nr x-2/ 8857

Kontrolliaruande eelnõu

Austatud härra Parts

Hetkel kehtivad nõuded ei sätestanud finantseerimistehingute (s.h faktooringu) eraldi kajastamist, mille tõttu ei olnud Riigikassal võimalik selliseid tehinguid tuvastada. Riigieelarve seaduse muudatusega täiendati § 2 lõiget 2 ja tulude-kulude kõrvale lisati finantseerimistehingud, eelkõige silmas pidades järgmise aasta eelarvet, kuid senistele lepingutele tagasiulatuvalt sanktsioone ei rakendata.

20. juunil 2002. a võttis Riigikogu vastu "Riigieelarve seaduse muutmise ja sellest tulenevate teiste seaduste muutmise seaduse", mis on välja kuulutatud Vabariigi Presidendi 9. juuli 2002. a otsusega (18. juuli 2002 seisuga ei ole seadus veel Riigi Teatajas ilmunud).

Seaduse muudatusega on riigieelarve seaduse § 29 sõnastatud järgnevalt:
"§ 29. Kohustuste võtmine riigieelarve assigneeringute arvel:
(1)Riigiasutusel on õigus teha kulusid ainult siis, kui talle on riigieelarves või selle alusel kinnitatud eelarves selleks vahendid ette nähtud."
"(3) Ministeeriumil ja tema valitsemisala riigiasutusel on keelatud võtta laenu, kasutada kapitalirenti või võtta muid selliseid kohustusi, anda tagatisi, samuti kasutada riigieelarvest saadavaid summasid laenu andmiseks, annetusteks ning aktsiate, osade ja muude osaluste ostmiseks või muu finantsvara omandamiseks, kui käesolevas seaduses ei ole sätestatud teisiti."

Rahandusministeeriumi arvates on Riigieelarve seaduse muudatusega, mille alusel kinnitatakse rahandusministri määrusega ka uus Riigieelarve klassifikaator, nimetatud finantskohustuste võtmise keeld selgelt väljendatud ja peaks edaspidi välistama asutuste poolt nimetatud finantseerimistegevuste sooritamise s.h faktooringlepingute sõlmimise.

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 22.07.02 Reg nr 2-7.1-FA/02/325-6

Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn

Telefon: (0) 611 3558
Faks: (0) 696 6810
http://www.fin.ee

E-post: info@fin.ee
kantselei@fin.ee

Reg. kood 70000272

2003. aasta eelarve koostamisel on arvesse võetud sõlmitud faktooringlepinguid ja nendest tulenevad tagasimaksed on kajastatud 2003. aasta riigieelarve taotlustes finantseerimistehingute all.

Lugupidamisega

Harri Õunapuu
Minister

Aare Järvan
Kantsler

Apo Oja 611 3247

MAANTEEAMET

Riigikontroll
Teede- ja Sideministeerium

Teie: _____ **nr.** _____

Meie: 19. 07.2002.a. **nr.** 2-3-5/947

Kontrollaruande eelnõus

toodu kohta õiend

Maanteeamet, läbi vaadanud Riigikontrolli 12.07.2002.a. kontrolliaruande eelnõu (nr. 2-4/202/11) "Riigikontrolli arvamus Maanteeameti 2001.aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta" arvamuses toodud märkused ja ettepanekud, esitab alljärgnevad omapoolsed täpsustused, selgitused ja põhjendused:

Punkt 2.1.1.
Kuna ostuarved ei jõudnud 2000.aastal raamatupidamisse ning arvestades, et tegemist oli ehitusobjektidega, ei olnud võimalik neil tehtud töid arvele võtta raamatupidamisõiendite alusel. Tegemist oli ehitaja poolt tööde teostamisega faktooringu arvelt Tallinn-Narva mnt. objektil ja Maailmapanga laenu ning riigieelarve vahendite arvel teostatavatel objektidel Tallinn-Tartu-Võru-Luhamaa mnt.
Arved kanti läbi 2001.aaastal lõpetamata ehituse mahtudest ja ka tasuti.Kui arved oleks õigeaegselt raamatupidamises arvele võetud, oleks 2000.aasta bilansimaht nii kohustuste kui varade poolel selle summa võrra suurenenud.
2001.a. aastabilanssi on vastav parandus sisseviidud – aasta algsaldod on korrigeeritud lõpetamata ehituse ja kohustuste osas 67 727 303,60 kr ulatuses.

2001.aastal oli ettenähtud finantseerida osa objekte Põhjamaade Investeerimispanga laenu arvel, laenu rahasid aga 2001.aastal Maanteeametile Rahandusministeeriumi vahendusel ei laekunud.
Nende objektide tegemiseks oli sõlmitud lepingud: Maanteeametil ja teedevalitsuste vahel, kui tööde tegijaks oli teedevalitsus või kolme osapoole (Maanteeamet, teedevalitsus ja töövõtja) kui tööde teostajaks oli aktsiaselts.
Nende objektide osas, kus teedevalitsus teostas töid oma materjalide ja vahendite arvel, kajastasid nad tehtud tööde mahud 2001.aastal oma bilanssides lõpetamata töödena ja esitasid arved Maanteeametile 2002.aastal, kui objektid lõplikult valmisid ja Maanteeamet tasus eelarves selleks ettenähtud rahaliste vahendite arvelt.
Sama põhimõtte kohaselt pidi teedevalitsus kui tellija, oma bilansis kajastama ka töövõtjalt tellitud objektide töödemahu. Kuna AS Rapla Teed esitas tehtud tööde arved 2002.aastal, mille alusel Rapla Teedevalitsus esitas Maanteeametile 20.veebruaril 2002.a. omapoolsed arved objektide eest tasumiseks.Samaaegselt aga ei täpsustanud teedevalitsus, et taei näidanud tööde mahtu oma

Pärnu mnt. 24
10141
TALLINN

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 22.07.02 Reg nr 2-7.1-FA/02/3255-7

telefon: (2) 61 19 300
faks: (2) 61 19 360
e-mail: mnt@online.ee

bilanssi. Arusaamatuse tõttu jäi 2001.a. Maanteeameti süsteemi koondbilansist välja töid kogumaksumusega 896 977 krooni, mille osas korrigeeritakse saldosid 2002.a. algbilansis.

AS Turgel Grupiga sõlmitud kolmepoolsete lepingute lõpptähtaeg oli mai 2002.a. 31.12.2001.a. AS Turgel Grupi poolt esitatud arvete juures olid tööde vastuvõtu **vaheaktid**, mis olid allkirjastatud ainult tellija ja töövõtja poolt. Objektide **lõplik vastuvõtuakt** on kolmepoolselt allkirjastatud 25.01.2002.a., mis on aluseks ka tööde mahtude arvelevõtmiseks. Seetõttu on nimetatud tööd 1 068 284 krooni ulatuses kajastatud 2002.a. tööde mahtudes.

Punkt 2.1.2.
Oleme bilansireal 15.4 kajastanud objektide väljamaksmata garantiikohustusi kui viitvõlga (aruandeperioodi maksmata kulu) lähtudes juhendi "Raamatupidamise aastaaruande bilansi kirjete sisu (revideeritud 2000)" punktist 16 ja Rahandusministri 6.dets.2001.a. määrusest 105 ""001.a. aastaaruande koostamine, esitamine ja kinnitamine" § 27 (5), mille kohaselt konto 2980 "Garantiikohustus "saldot näidatakse real 15.4.
Kuna Rahandusministeeriumi poolt riigiasutustele kehtestatud kontoplaani kontode sisu kohta kirjeldused puuduvad, siis oleme lähtunud konto nimetusest ja selle paiknemisest bilansis.

Täpsustame edasiselt garantiirahade kajastamise Rahandusministeeriumiga.

Punkt 2.2.

1. Elanikele väljastatud arvetel on reeglina kõik arvel ettenähtud rekvisiidid:
* dokumendi nimetus: korteri üüri arve
* number
* koostamise kuupäev
* periood (kuu) mille eest arve on esitatud
* teenused, mille kohta arve on esitatud: üür, kommunaalteenused (vesi, kanalisatsioon, küte)
* kogused (pinna m2; vee kogus arvesti järgi või vett tarbivate inimeste arv)
* ühiku hinnad ja tarbitud teenuse summa, kuumakse kokku.
* korteri üürniku andmed (nimi, aadress)
* arve väljastaja allkiri

Maanteeameti kausta jäävatel arvete eksemplaridel (mõnedel kuudel) puudusid arve numbrid. Arved on registreeritud raamatupidamisprogrammis, kus neil on olemas kõik algdokumendile vajalikud rekvisiidid.

Vastavalt üürnikega sõlmitud eluruumi üürilepingutele on ettenähtud üüriarvete esitamine igakuuliselt hiljemalt 18.kuupäevaks. Arved esitatakse vahemikus 10-st kuni 15-ni vastavalt sellele, kuidas laekuvad Maanteeametile kommunaalteenuste arved.
Alates 2002.aastast kasutame raamatupidamisprogrammist "Eeva" väljatrükitavat arve vormi ka üüriarvete esitamiseks (2001.aastal väljastasime arved Exelis koostatult).

2. Kuna raamatupidamisseadus ega ka eelarveliste asutuste raamatupidamise korraldamise eeskiri ei reglementeeri üheselt, millest lähtuda vara varguse korral vara mahakandmiseks, siis meie oma tegevuses lähtusime rahandusministri 18.05.2000.a. määruse nr. 44 § 2 punkti (8) (ebatõenäoliselt laekuvad nõuded ja lootusetud võlad) põhimõtetest ning teede ja sideministri 28.09.2000.a. käskirjaga nr. 238 kehtestatud korrast.
Eeltoodust lähtudes pöördusime Teede- ja Sideministeeriumi poole taotlusega auto nõude lootusetuks tunnistamiseks ja mahakandmiseks peale 360 päeva möödumist. Teede- ja Sideministeeriumi 05.04.2002.a. otsuse nr. 17 alusel on auto Maanteeameti varade arvelt 10.aprillil 2002.a.maha kantud.

3. Bilansis kajastuv puhkusetasude reserv seisuga 31.detsember on arvestuslik olenemata sellest, kas selle arvestamisel on aluseks võetud vastavalt puhkusetasu arvutamise korrale kuue kalendrikuu keskmised palgad või koosseisulised kuupalgamäärad koos lisatasudega.

Aluseks võttes raamatupidamisaruannete koostamise põhimõtete olulisuse printsiipi (Raamatupitamise Toimkonna 08.05.2000 otsus nr. 7-1 "Raamatupidamise aastaaruande koostamise põhimõtted ja üldnõuded – hea raamatupidamistava kontseptuaalne taust (revideeritud 2000) C10), kasutasime puhkusetasude reservi arvestuses lihtsustatud viisi .

Põhjendus:

- asutuse aruandeaasta tegelikud võlad puhkusetasude osas selguvad ikka alles töövõtjatele puhkusetasude arvestamisel ja reeglina on erinevad arvestuslikust - seega ei väljenda puhkusereserv bilansis tegelikke kohustusi töötajatele ja Maksuametile;
- bilansis kajastub vaid 31.detsembri seis, mis reeglina muutub aastavahetusega, kui valitsuse poolt muudetakse astmepalgamäärasid;
- puhkusereserv oma suurusjärgult ei ole oluline bilansinäitajate mõjutamisel.

Punkt 2.3.1.
Vastavalt meie kirjas eelpool (punktis 2.1.1) toodule, peame põhjendatuks korrigeerida Maanteeameti süsteemi 2002.a. bilansi algsaldosid 896 977 krooni ulatuses.

Punkt 2.3.2.
Varastatud sõiduauto Audi 100 (registreerimisnumber 487 AGZ) on Maanteeameti varade hulgast maha kantud 10.aprillil 2002.a.

Punkt 2.3.3.
2002.a. bilansi koostamisel lähtume puhkusetasude reservi väljatoomisel kehtivast puhkusetasu arvutamise korrast, s.t. kuue kalendrikuu keskmisest päevatasust.

Punkt 3.1. 1.
E.Jahhu Projektbüroo OÜ-lt ostetud teenuste puhul ei ole riigihanke piirmäära ületatud, kuna:

- tellimise ja lepingu sõlmimise ajal kehtis Riigihangete seaduse 31.05.1995.a. redaktsioon, mille §4 lõige 1 p.1. järgi seaduses sätestatud kord kehtib teenuste tellimisel, mille maksumus on 200 000 krooni ja üle selle.
- Vastavalt lepingutele on töövõtja osutanud **erinevatel objektidel** järgmised 3 iseseisvat teenust:

1) Tallinn-Pärnu-Ikla mnt km 44,2-50,4; km 82,7-88,7 ja km 92,2 –123,9 **eelprojektide koostamine** (EU abi taotlemiseks Tallinn-Pärnu-Ikla maanteele, maksumus 101 796.-kr. , tähtaeg 10.01.2001.a.)

2) Tallinn-Pärnu-Ikla mnt. kma44,2-50,4 Rapla maakonna piir –Varbola teelõigu katte taastusremondi tehniline projekt (maksumus 198 830.-kr, tähtaeg 1.03.2001.a.))

3) Tallinn-Pärnu-Ikla mnt. km 82,8-88,8 Päärdu-Kivi-Vigala teelõigu katte taastusremondi **tehniline projekt** (maksumus 196 824.-kr, tähtaeg 1.03.2001.a.).

Dokumantatsioon on koostatud mitte Tallinn-Pärnu-Ikla maantee, vaid selle erinevate ja eraldi paiknevate lõikude renoveerimiseks, kusjuures lähteülesannete alusel ka erinevate tehniliste lahendustega. Seega on Maanteeamet vastavalt Riigihangete Seadusele määratlenud kolm erinevat objekti, millised käsitlevad teenuse tellimist Tallinn-Pärnu maanteel ja **millede kohta peetakse kulude osas ka eraldi arvestust.**

AS Saksa Auto

Sõiduauto VW Bora 1,4 Econline ostu-müügileping nr. 201886 29.01.2001.a. ei ületanud riigihanke seadusega määratud maksumuse piiri (auto maksumus 199 900.- kr.).
Eraldi arvega auto tarbeks soetatud autoalarm (4500.- kr.), autoraadio(4090.-kr) ja talverehvid (6600.- kr.) on väheväärtuslik kuluinventar, mis ei kuulu põhivarana auto koosseisu ja on võetud arvele väheväärtusliku kuluinventarina. Nimetatud teise arve koosseisu kuulub ka Autoregistrikeskuse registreerimispakett (2900.-kr.), kokku 18090.- krooni.

AS Via Pont

Ääsmäe 1 ja Ääsmäe 2 viadukt on sõltumatud rajatised (Maanteeregistris erinevad objektid) , mille renoveerimine teostati erinevat tehnilist dokumentatsiooni ja lahendusi kasutades. Tellija ei loe juhtumit ühe hanke jaotamiseks osadeks. Pigemini on märkuse autor püüdnud erinevaid hankeid kunstlikult liita. Seaduse tekst ei selgita ega kasuta märkustes toodud formuleeringut " ..... samaaegselt sõlmitud lepingud ühes piirkonnas ja samasisuliste tööde teostamiseks".

Punkt 3.1.3.

Loa taotlemisel Riigihangete Ametilt riigihankeks ühelt hankijalt tingis peale ühe olulise komponendi - seadmed ja tehnika, teine mittevähem oluline komponent – spetsialistid, kellel on vastav koolitus ja kvalifikatsioon. (Soome Vabariigis vastava kvalifikatsiooni ja koolituse saanud spetsialiste vabariigis peale AS Teede Tehnokeskus ei ole). Eelpool nimetatu oligi põhjenduseks loa taotlemiseks ühelt hankijalt.

Punkt 3.2.1.

Maanteeamet oma tegevuses järgib riigihangete seadusega kehtestatud nõudeid.

Koit Tsefels
Peadirektori asetäitja, peadirektori ülesannetes

Urve Ahtloo
Finantsosakonna juhataja

U.Ahtloo
6 119 345